

1989: CHCEME DÝCHAT

AKTIVITA: SVĚT, V JAKÉM CHCEME ŽÍT

Anotace:	Aktivita vede žáky k bližšímu pochopení problémů, které na sklonku normalizace tížily mladou generaci. Žáci vytváří hesla na transparenty, které nesou na pomyslnou demonstraci. Prezentují také témata, která je tíží dnes. Následně o nich diskutují, navrhují řešení a srovnávají je s životem v komunistickém Československu.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO, VMEGS OV: OSV, VDO
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	13+
Cíle:	Žáci: ■ proniknou do problémů, které tížily mladé lidi na sklonku normalizace, ■ uvědomí si, co mladým lidem na životě v komunistickém Československu vadilo, co chtěli změnit, a své poznatky srovnají se současností, ■ při společné diskuzi vytvářejí výstižná hesla, která následně využijí při tvorbě transparentu.
Délka:	90 min. (2 vyučovací hodiny)
Pomůcky:	■ PRACOVNÍ LIST 1 a 2 do každé skupiny žáků ■ balící papír nebo papír A2, výtvarné potřeby: fixy, pastelky, barvy, spreje ad. (dle výběru žáků) do každé skupiny
Postup:	1. Aktivitu zahájíme projekcí filmu. 2. Po skončení filmu provedeme rychlou reflexi pomocí tzv. metody jednoho slova. Požádáme žáky o vyslovení prvního slova, které se jim asociuje s prožitkem filmu. Všechny asociace jsou správné. Slova nikterak nehodnotíme ve smyslu „dobré – špatné“ či „vhodné – nevhodné“, ale pouze je zaznamenáváme na tabuli či flipchart. 3. Dále s žáky reflektujeme: <i>Co vadilo mladým lidem na životě v komunistickém Československu?</i>

Co chtěli změnit? Jak se vůči režimu a společnosti vymezovali?

4. Žáky rozdělíme do čtyřčlenných skupin.
5. Polovině skupin rozdáme **PRACOVNÍ LIST 1** a další polovině **PRACOVNÍ LIST 2**. Každá skupina vytvoří transparent na vybrané téma. Polovina třídy se zamyslí nad tématy, které se váží přímo ke zhlédnutému dokumentu. Zbytek žáků se zabývá tématy, které rezonují u současné mladé generace.
6. Vyzveme žáky, aby témata ve skupině prodiskutovali a vybrali si to, které je oslovuje nejvíc.
7. Následně žáci ve skupinách vytvoří transparent (plakát) s heslem, které vystihuje daný problém.
8. V závěru hodiny skupiny vystoupí před třídou se svým transparentem a promluví krátce na dané téma. Otázky se liší podle toho, jestli zpracovávali transparent z minulosti nebo k současným tématům: *Proč nás tento problém tíží? Co s ním? Jak bychom ho řešili? Koho bychom s ním oslovili? Můžeme sami pro řešení něco udělat?*

Reflexe:

Reflexe probíhá formou diskuse ve třídě v závěru hodiny a prezentací vzniklých transparentů a plakátů v prostorách školy. Můžeme zapojit do diskuse i další žáky formou ankety, kdy žáci hlasují, který problém je pro ně nejvýznamnější. Žáci na základě výsledků sestaví pořadí témat, o která se zajímají mladí lidé dnes, a na základě filmu srovnají, zda se změnily jejich priority.

Zkušenosti z praxe:

Jelikož jsem film a aktivitu testoval v sedmé třídě, zahájil jsem dvouhodinovku krátkým povídáním o době před rokem 1989 u nás. Po pár minutách jsem dětem promítl film, který většina z nich sledovala se zaujetím. Film sice cílí spíš na nejstarší ročníky ZŠ a studenty SŠ, ale dobře fungoval i u sedmáků. Po filmu jsem s dětmi udělal reflexi jedním slovem a odpovědi psal na tabuli (nejvíce se opakovalo slovo „smutek“, zejména kvůli tomu, že se hlavní hrdinové filmu, Pavel a Renata, již nedali znovu dohromady). Po filmu jsme si opět krátce popovídali o době před sametovou revolucí a tehdejších mladých lidech. Pak následovala práce ve skupinkách a výroba transparentů. Polovina dětí tvořila transparenty z minulosti, druhá půlka se zamýšlela nad současností. Zde je potřeba si opravdu dobře pohlídat čas a ověřit si, že žáci pochopili, co mají dělat. Já jsem to nakonec vyřešil tak, že jsem dětem dal ještě jednu hodinu navíc, během které si transparenty mohly dokončit a připravit se na krátké prezentování před třídou. Nejvíce se u dětí objevovala témata spojená se svobodou (minulost) a mírem (současnost). Film s aktivitou nám tedy zabral tři vyučovací hodiny, ale myslím, že u starších dětí se to dá zvládnout za dvě hodiny. Bylo vidět, že děti výroba transparentů baví, což potvrdila i závěrečná prezentace. Transparenty jsme si nakonec vystavili ve třídě a chtěl bych se k nim ještě vrátet. Film i aktivitu tedy mohu doporučit i ostatním.

Lukáš Jiříček, ZŠ profesora Švejcara

1989: CHCEME DÝCHAT

PRACOVNÍ LIST 1

VYTVOŘ SI TRANSPARENT

Vyberte si ve skupině téma, které vás nejvíc oslovuje. Vymyslete heslo, které bude stručné, ale výstižné, abyste oslovili lidi a upozornili na daný problém.

Příklad: Škodlivé životní prostředí

„Chceme jenom čistý vzduch“

NÁVRH TÉMAT:

ŠKODLIVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

SVOBODA SLOVA

NEMOŽNOST CESTOVÁNÍ

ÚTLAK HUDEBNÍ SCÉNY

VÝBĚR ŠKOLY

SVOBODNÉ VOLBY

ZAKÁZANÁ LITERATURA

SVOBODA PROJEVU

BRANNÁ POVINOST

PROSTOR PRO VLASTNÍ TÉMA:

NÁVRH HESLA:

1989: CHCEME DÝCHAT

PRACOVNÍ LIST 2

VYTVOŘ SI TRANSPARENT

Vyberte si ve skupině téma, které vás nejvíc oslovuje. Vymyslete heslo, které bude stručné, ale výstižné, abyste oslovili lidi a upozornili na daný problém.

Příklad: Kvalitní vzdělávání

„Chceme se učit pro život, ne pro známky, rodiče a učitele“

NÁVRH TÉMAT:

ZDRAVÍ A KVALITNÍ ŽIVOT

KVALITNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ROVNOST MUŽŮ A ŽEN

PITNÁ VODA

ČISTÉ ENERGIE

DŮSTOJNÁ PRÁCE

KLIMA

MÍR A SPRAVEDLNOST

PARTNERSTVÍ, SPOLUPRÁCE A VZÁJEMNÁ POMOC

PROSTOR PRO VLASTNÍ TÉMA:

NÁVRH HESLA:
